Dosarul nr. 3-3047/2025
2-25175613-12-3-17122025-1

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

13 mai 2026 mun. Chișinău

Judecătoria Chişinău (sediul Rîşcani)
în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Veaceslav Martînenco
grefier Nicoleta Mamaliga

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată de Soboceanu Vadim împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, acțiune în obligare,-

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

La 17.12.2025, reclamantul Soboceanu Vadim, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, prin decizia de stabilire a gradului de dizabilitate nr. CI2546824 din 23.10.2025, emisă de autoritatea pârâtă, i-a fost stabilit grad *****de dizabilitate, cauza fiind indicată ca afecțiune legată de serviciul militar sau cel special.

Menționează că, Decizia menționată se limitează însă la indicarea cauzei juridice a dizabilității, fără a include descrierea deficienței funcționale de bază și a limitărilor funcționale constatate în urma evaluării medicale, elemente esențiale pentru reflectarea completă a situației medicale și funcționale.

În vederea remedierii acestei omisiuni, la data de 30.10.2025, reclamantul a depus la CNDDCM o petiție de completare a deciziei, semnată electronic, solicitând includerea deficienței funcționale de bază. Petiția a fost recepționată de autoritate la data de 03.11.2025, fapt confirmat prin corespondența electronică anexată.

Atestă, că până în prezent, deși au trecut peste 30 de zile de la recepționarea cererii, reclamantului nu i-a fost comunicat niciun răspuns oficial.

Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 357 din 18 mai 2018, care aprobă Regulamentul cu privire la determinarea gradului de dizabilitate are capitolul IV: pct. 32 reglementează stabilirea cauzei juridice a dizabilității; pct. 33 impune, în mod obligatoriu, indicarea deficienței funcționale de bază, corespunzătoare sistemului corpului afectat.

Specifică, că în cazul reclamantului, deși cauza juridică a dizabilității este indicată

conform pct. 32, deficiența funcțională de bază nu este menționată în decizie, contrar cerințelor imperative ale pct. 33 din Regulament.

Deficiența funcțională principală rezultată din evaluarea medicală este *****, element care constituie fundamentul medical al limitărilor funcționale constatate, dar care nu se regăsește în cuprinsul deciziei contestate.

Astfel, caracterul incomplet al deciziei a avut drept consecință imposibilitatea valorificării integrale a drepturilor sociale prevăzute de lege, întrucât autoritățile competente se raportează exclusiv la conținutul deciziei de stabilire a dizabilității.

Subliniază, că prezenta acțiune nu vizează contestarea gradului de dizabilitate, ci remedierea caracterului incomplet al actului administrativ, astfel încât acesta să reflecte corect și complet situația juridică și funcțională.

Prin urmare, solicită reclamantul:

1. Constatarea caracterului incomplet al deciziei de stabilire a gradului de dizabilitate nr. CI2546824 din 23.10.2025.
2. Obligarea CNDDCM să emită o decizie completată și motivată, în conformitate cu prevederile pct. 32-33 din HG nr. 357/2018.
3. Obligarea autorității competente în domeniul prestațiilor sociale (CNAS) să reexamineze drepturile aferente și, în cazul constatării existenței acestora, să procedeze la stabilirea și achitarea lor începând cu data emiterii deciziei inițiale, ca efect al repunerii reclamantului în situația juridică corespunzătoare.

Obiecțiile pârâtului:

La 31.03.2026, reprezentantul autorității pârâte, din cadrul Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, a depus referință la cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În susținerea poziției sale a invocat că, determinarea gradului de dizabilitate se efectuează în baza dosarului persoanei, inclusiv a fișei de trimitere (formularul F-088/e), extraselor din fișele medicale de staționar, precum și datele din Chestionarul de evaluare a capacităților și performanțelor în activități de participare.

Chestionarul de evaluare a capacităților și performanțelor în activități de participare este elaborat în baza chestionarului IVHODAS 2.0, aprobat de Organizația Mondială a Sănătății și se aplică respondenților pentru a înțelege mai bine dificultățile unei persoane legate de starea lui de sănătate, având ca scop identificarea barierelor și stabilirea ulterioară a unor factori facilitatori în vederea înlăturării acestora.

La luarea deciziei privind gradul de dizabilitate se ține cont de datele examenului clinic, gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, traume, rezultatele investigațiilor de laborator și instrumentale, datele supravegherii în dinamică a persoanei, eficiența măsurilor de reabilitare medicală și profesională, a serviciilor sociale.

Decizia privind gradul de dizabilitate și recomandările privind activitățile și serviciile, de care persoana are nevoie în procesul de incluziune socială, se ia în baza Criteriilor medicale de determinare a dizabilității și capacității de muncă la persoanele adulte, aprobate prin Ordinul comun al Ministerului Muncii. Protecției Sociale și Familiei și Ministerului Sănătății nr. 12/70 din 28.01.2013.

Menționează că, Consiliul este unica instituție publică, abilitată cu funcții în domeniul determinării gradului de dizabilitate, iar instanța de judecată are drept scop controlul judecătoresc privind respectarea procedurii de înfăptuire a activității administrative, prin urmare procedura de determinare a gradului de dizabilitate.

La caz indică că, dosarul dlui Soboceanu Vadim a fost examinat la 29.08.2025 de către Serviciul pentru determinarea gradului de dizabilitate din cadrul Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, care în baza actelor anexate la dosar, a Criteriilor de determinare a dizabilității și capacității de muncă la persoanele adulte aprobate prin Ordinul comun al MMPSF și MS nr. 12/70 din 28.01.2013, a Chestionarului de evaluare a capacităților și performanțelor în activități de participare la persoanele adulte a emis decizia de încadrare în grad *****de dizabilitate, cauza dizabilității - afecțiune legată de serviciul militar sau cel special, fără termen.

La 26.09.2025, dnul Soboceanu Vadim a depus o contestație prin care solicită modificarea cauzei din afecțiune legată de serviciul militar sau cel special în afecțiune prin *****.

Ulterior, prin Ordinul CNDDCM nr. 402 din 02.10.2025, Consiliul a efectuat modificarea în Certificatul de încadrare în grad de dizabilitate cu indicarea cauzei dizabilității - afecțiune generală prin *****.

La 16 octombrie 2025, reclamantul repetat depune o cerere prin care solicită modificarea cauzei dizabilității, din afecțiune generală prin ***** în afecțiune legată de serviciul militar sau cel special, respectiv, prin Ordinul CNDDCM nr. 417 din 23.10.2025, Consiliul modifică cauza dizabilității conform solicitării.

Nefiind de acord și cu această cauza, la 30.10.2025 dumnealui solicită completarea deciziei CI2546824 din 23.10.2025.

Ține să menționeze, că la determinarea gradului de dizabilitate stabilit, precum și a cauzei dizabilității menționate, au stat anume deficiențele funcționale și structurale descrise în actele medicale prezentate, precum și cele descrise în Certificatul - decizia medicală nr. 405, în care se indică faptul că maladia -*****, a fost contractată în timpul îndeplinirii serviciului în Organele Afacerilor Interne, fapt ce a stat nemijlocit la stabilirea cauzei afecțiune legată de serviciul militar sau cel special.

Suplimentar indică, că formularea „grad *****de dizabilitate, fără termen, cauza dizabilității - afecțiune legată de serviciul militar sau cel special” este, din punct de vedere juridic și medico-expertal, completă și corectă conform cadrului din Hotărârea Guvernului nr. 357/2018. Respectiv, fiecare element constituie:

- „grad *****de dizabilitate” —* nivelul pierderii capacității funcționale;
- „fără termen” —> dizabilitate permanentă (nu necesită reevaluare periodică);

„cauza - afecțiune legată de serviciul militar sau special” —> cea mai importantă componentă juridică, deoarece stabilește originea dizabilității și deschide drepturi și garanții sociale suplimentare.

Specifică că, sintagma „prin *****”, nu este o cauză juridică distinctă, ci este un diagnostic / tip de afecțiune (ex: pierdere de vedere, traumă oculară etc.), iar cauza deja stabilită („legată de serviciu militar sau cel special”) include implicit toate afecțiunile care au generat dizabilitatea, inclusiv cele oculare. Cu alte cuvinte, „serviciul militar” prevede de ce a

apărut dizabilitatea, iar „*****” prevede, cum se manifestă medical.

Deci, Consiliul nu poate să dubleze cauza juridică cu descriere medical.

Totodată, consideră că argumentul beneficiarului pornește de la o interpretare extensivă și eronată a pct. 33 din Hotărârea Guvernului nr. 357/2018 cu privire la determinarea dizabilității, însă, norma nu instituie obligația de a enumera toate deficiențele/diagnosticele în mod detaliat în certificat.

Concluzionează, că Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă a procedat corect stabilind cauza dizabilității „afecțiune legată de serviciul militar/special”, deoarece „*****” pot fi diagnostic, nu cauză juridică separată.

Astfel, făcând referire la art. art. 12,13,16 din Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30.03.2012; Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018 cu privire la determinarea dizabilității, art. art. 3, 53, 57 din Cod administrativ, partea pârâtă solicită respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind una neîntemeiată.

În ședința de judecată:

Reclamantul, Soboceanu Vadim, a susținut integral argumentele expuse în cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea pretențiilor în modul în care au fost formulate.

Reprezentantul autorității pârâte, din cadrul Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Ciobanu Rodica, a pledat pentru respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată, pe motivele de fapt și de drept invocate în referință.

Aprecierea instanței de judecată:

Examinând cererea de chemare în judecată, audiind explicațiile participanților la proces, cercetând probele anexate la dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, studiind normele legii aplicabile, instanța de judecată ajunge la concluzia că, cererea de chemare în judecată depusă de Soboceanu Vadim împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, este **admisibilă** și urmează a fi **admisă,** din următoarele considerente.

Conform art. 2 alin. (1) Cod administrativ, prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ.

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Potrivit art. 93 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Conform art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate

înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

În acord cu art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Admisibilitatea acțiunii de contencios administrativ.

Revendicările reclamantului se circumscriu acțiunii în obligare (art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ și art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ) care sunt susceptibile examinării de către instanțele de contencios administrativ.

Competența jurisdicțională materială și teritorială aparține Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani).

Referitor la respectarea procedurii prealabile, instanța reține că reclamantul s-a adresat autorității publice cu o cerere prealabilă, prin care și-a valorificat drepturile și interesele pretins vătămate. Întrucât autoritatea publică nu a soluționat cererea în termenul stabilit de lege, reclamantul a dobândit dreptul de a sesiza instanța de judecată în vederea apărării drepturilor și intereselor sale legitime.

Astfel, instanța constată că procedura prealabilă a fost parcursă în condițiile legii, iar acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată cu respectarea termenului legal de exercitare a acesteia.

Nu există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; nu există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; la aceeași sau la altă instanță de judecată nu se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept. La fel, acțiunea de contencios administrativ corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și a fost depusă de o persoană împuternicită.

În această ordine de idei, judecătorul constată cu certitudine că partea reclamantă a respectat rigorile de admisibilitate a prezentei acțiuni prevăzute la art. 207 din Codul administrativ.

Cu privire la fondul cauzei.

Art. 2 alin. (1) din Legea nr.60 din 30.03.2012, privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi, difinește următoarele moțiuni:

persoană cu dizabilităţi – persoană cu deficienţe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale, deficienţe care, în interacţiune cu diverse bariere/obstacole, pot îngrădi participarea ei deplină şi eficientă la viaţa societăţii în condiţii de egalitate cu celelalte persoane;

dizabilitate – termen generic pentru afectări/deficienţe, limitări de activitate şi restricţii de participare, care denotă aspectele negative ale interacţiunii dintre individ (care are o

problemă de sănătate) şi factorii contextuali în care se regăseşte (factorii de mediu şi cei personali);

Potrivit art. 12 alin. (1) din Legea nr.60 din 30.03.2012, privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi, dizabilitatea la copiii în vîrstă de pînă la 18 ani şi la persoanele adulte este determinată de Consiliul Naţional pentru Determinarea Dizabilităţii şi Capacităţii de Muncă (în continuare – *Consiliul*) sau structurile sale teritoriale, instituţie subordonată Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Potrivit art. 13 alin. (1), lit. a), b), c), dizabilitatea se determină de către Consiliu sau structurile sale teritoriale în baza următoarelor acte: formularul de trimitere al instituţiei medico-sanitare la care persoana este înregistrată, eliberat numai după aplicarea măsurilor adecvate de diagnosticare, tratament şi reabilitare, în cazul în care există indicii evidente ale dereglărilor funcţionale ale organismului, cauzate de boli, de consecinţele unor traume sau patologii; actele de studii, documentele ce atestă instruiri, calificări, recalificări; în cazul persoanelor angajate în cîmpul muncii, formularul completat şi eliberat de instituţia în care persoana este angajată, care să conţină caracteristica persoanei şi a funcţiei deţinute, condiţiile de la locul de muncă, toate funcţiile vacante din cadrul instituţiei şi cerinţele faţă de acestea.

Potrivit art. 16 din Legea nr.60/2012, (1) Dizabilitatea la persoanele adulte se determină pornind de la gravitatea deficienţelor funcţionale individuale provocate de afecţiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate şi restricţii de participare exprimate în raport cu solicitarea socioprofesională (păstrarea capacităţii de muncă) şi este de trei grade: severă, accentuată şi medie. Păstrarea capacităţii de muncă se evaluează în procente, cu un interval procentual de 5%:

a) dizabilitatea severă se caracterizează prin deficienţe funcţionale severe provocate de afecţiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate şi restricţii de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată într-un interval procentual de 0–20%;

b) dizabilitatea accentuată se caracterizează prin deficienţe funcţionale accentuate provocate de afecţiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate şi restricţii de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată într-un interval procentual de 25–40%;

c) dizabilitatea medie se caracterizează prin deficienţe funcţionale medii provocate de afecţiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate şi restricţii de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată într-un interval procentual de 45–60%.

(2) Persoanele cu deficienţe funcţionale uşoare provocate de afecţiuni, defecte, traume şi avînd capacitatea de muncă păstrată într-un interval procentual de 65–100% sînt considerate apte de muncă, respectiv nu sînt încadrate în grad de dizabilitate.

(3) La determinarea dizabilității persoanelor încadrate în cîmpul muncii, inclusiv a copiilor cu vîrsta cuprinsă între 15 și 18 ani, Consiliul și structurile sale teritoriale iau în considerare studiile, funcția deținută, condițiile de muncă și elaborează recomandări pentru exercitarea în continuare a activităților de muncă.

(4) În cazul persoanelor care din cauza stării de sănătate nu îşi pot exercita în continuare activitatea conform calificării profesionale şi al persoanelor care nu deţin o calificare profesională sau nu sînt încadrate în cîmpul muncii, Consiliul sau structurile sale teritoriale elaborează recomandări pentru exercitarea altor activităţi apropiate calificării pe

care o deţin ori care nu necesită calificare profesională sau eliberează recomandări organelor teritoriale pentru ocuparea forţei de muncă şi instituţiilor de reabilitare solicitînd servicii de orientare, formare profesională, de reabilitare medicală, profesională, alte servicii prestate de instituţiile respective. (5) Persoanele cu dizabilităţi care în procesul expertizării şi determinării dizabilităţii au primit recomandări privind serviciile de orientare şi formare profesională, de reabilitare medicală şi profesională sînt expertizate în mod repetat după perioada în care au beneficiat de serviciile respective. (6) În cazul persoanelor care au atins vîrsta standard de pensionare şi, după caz, al persoanelor care din cauza unor dereglări funcţionale grave ale organismului nu sînt capabile să-şi exercite activitatea conform calificării pe care o deţin, nici să exercite o altă activitate care nu necesită calificare profesională, nici să-şi însuşească o nouă calificare prin orientare şi formare profesională, prin reabilitare medicală şi profesională, gradul de dizabilitate se determină pe baza criteriilor medico-sociale şi psihologice fără stabilirea capacităţii de muncă în valoare procentuală.

(7) La persoanele adulte, dizabilitatea poate apărea ca urmare a:

a) unei afecţiuni generale;

b) unei afecţiuni congenitale sau din copilărie;

c) unei boli profesionale;

d) unui accident de muncă;

e) participării la lichidarea avariei de la CAE de la Cernobîl;

f) serviciului militar sau a celui special.

(8) Criteriile de determinare a dizabilităţii la persoanele adulte se aprobă printr-un ordin al Ministerului Muncii și Protecției Sociale. (9) Pînă la expirarea termenului pentru care s-a stabilit reexpertizarea persoanei cu dizabilităţi sau în cazul gradelor de invaliditate fără termen, invaliditatea de gradele I, II şi III se echivalează, în mod corespunzător, cu dizabilitatea severă, dizabilitatea accentuată şi dizabilitatea medie. (10) Persoanele care deţin un grad de invaliditate fără termen au dreptul să se adreseze Consiliului pentru reexaminare şi determinarea dizabilităţii în conformitate cu noile criterii.

Potrivit pct. 2 din Regulamentul privind organizarea şi funcţionarea Consiliului Naţional pentru Determinarea Dizabilităţii şi Capacităţii de Muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18.04.2018, Consiliul este instituţie publică, subordonată Ministerului Muncii și Protecţiei Sociale, unica abilitată cu funcţii în domeniul determinării gradului de dizabilitate. Schema de încadrare ale Consiliului se aprobă de către Ministerul Muncii și Protecţiei Sociale, în limita efectivului stabilitprin anexa nr. 2 la prezenta hotărîre. Consiliul este persoană juridică, dispune de ştampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova şi cu denumirea sa, pagină web, conturi trezoreriale și administrează Sistemul informațional automatizat.

Potrivit pct. 4. din același Regulament, Consiliul are misiunea de a asigura realizarea prevederilor actelor normative privind determinarea gradului de dizabilitate, avînd ca obiectiv final facilitarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilităţi.

Potrivit pct. 32 din Anexa nr. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18.04.2018, se stabilesc următoarele cauze ale dizabilității:

1) afecţiune generală;

2) afecţiune congenitală;

2^1) afecțiune din copilărie;

3) boală profesională;

4) accident de muncă;

5) afecţiune legată de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl sau la alte accidente atomice;

6) afecţiune legată de serviciul militar sau cel special.

Potrivit pct. 33 din Anexa nr. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18.04.2018, la stabilirea cauzelor dizabilității, specificate la pct. 32 subpct. 1) - 6), se indică obligatoriu și deficienţa funcțională de bază stabilită pe sisteme ale corpului.

Potrivit pct. 34 din Anexa nr. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18.04.2018, Consiliul generează date statistice dezagregate pentru fiecare dintre cauzele dizabilității stabilite la pct. 32, care se utilizează în rapoarte, date statistice, informații publice.

Potrivit pct. 35 din Anexa nr. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18.04.2018, dizabilitatea cauzată de o afecţiune generală este stabilită ca urmare a unei afecţiuni, traume, defect organic care duc la limitări de activitate şi restricţii de participare. În cazurile în care se stabileşte reducerea sau pierderea capacităţii de vedere, exclusiv la persoanele de grad accentuat sau sever, precum şi în cazurile cînd deficienţa funcţională de bază este cea oculară de grad mediu, la cauza dizabilităţii de afecţiune generală se adaugă ***„prin suferinţe oculare”.***

Potrivit pct. 44 din Anexa nr. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18.04.2018, dizabilitatea cauzată de serviciul militar sau cel special este stabilită persoanelor care au îndeplinit serviciul militar sau special în organele apărării naţionale, securităţii statului şi ordinii publice, trecute în rezervă, care au suportat:

1) rănire, contuzie, schilodire sau afecţiune contractată în perioada celui de-al Doilea Război Mondial;

2) rănire, contuzie, schilodire sau afecţiune contractată în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu în zonele în care s-au desfăşurat acţiuni de luptă;

3) rănire, contuzie, schilodire în perioada antrenării de către organele puterii locale la strîngerea muniţiilor şi a tehnicii militare, la deminarea teritoriului şi a obiectelor în anii celui de-al Doilea Război Mondial şi în perioada de după acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi independenţei Republicii Moldova;

4) rănire, contuzie, schilodire sau afecţiune contractată în timpul acţiunilor de luptă pe teritoriul altor state;

5) rănire, contuzie, schilodire sau afecţiune contractată în timpul acţiunilor de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi independenţei Republicii Moldova;

6) rănire, contuzie, schilodire sau afecţiune contractată la lichidarea consecinţelor avariei de la CAE Cernobîl;

7) rănire, contuzie, schilodire sau afecţiune contractată în timpul exercitării obligațiunilor de serviciu militar sau special;

8) afecţiune contractată în perioada îndeplinirii serviciului militar sau special;

9) schilodire în accident nelegat de exercitarea obligaţiunilor de serviciu militar sau special.

Potrivit pct. 27-31 din Regulamentul privind organizarea şi funcţionarea Consiliului

Naţional pentru Determinarea Dizabilităţii şi Capacităţii de Muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18.04.2018, controlul determinării gradului de dizabilitate este măsura de control pentru examinarea corectitudinii încadrării/neîncadrării în grad de dizabilitate a persoanelor și se efectuează de către managerii de caz ai serviciului de control al determinării gradului de dizabilitate, cu consultarea în mod obligatoriu a asistentului social, reabilitologului şi altor experți din domeniul medical, iar în cazul copiilor – și a psihologului din cadrul acestui serviciu, prin:

1) verificarea și examinarea dosarelor electronice din Sistemul informațional automatizat și a dosarelor pe suport de hîrtie, a datelor/informațiilor din acestea, inclusiv a dosarelor din arhivă, altor documente relevante prezentate de către biroul de înregistrare și arhivare, persoane și alte instituții/autorități responsabile;

2) verificarea corectitudinii aplicării și respectării de către experții serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate a prevederilor legale în domeniu, a criteriilor de determinare a gradului de dizabilitate, a metodologiei de lucru în procesul de determinare a gradului de dizabilitate;

3) verificarea veridicităţii datelor/informațiilor oferite de instituții/ autorități responsabile de completarea și eliberarea formularelor/ certificatelor/documentelor anexate la dosare;

4) invitarea, pentru verificare și examinare, a persoanelor al căror dosar este supus controlului, precum și a persoanelor contestatare, după caz, invitarea și prezența persoanelor din cadrul serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate a Consiliului care au examinat dosarul, a persoanelor responsabile din cadrul instituțiilor/autorităților care au completat și eliberat formularele/certificatele/documentele anexate la dosar.

Măsura de control se aplică și în cazul examinării sesizărilor/adresărilor altor autorități și ale cetățenilor.

În procesul de efectuare a controlului, serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate pot solicita de la instituțiile/autoritățile responsabile de completarea și eliberarea formularelor/certificatelor/ documentelor anexate la dosar, precum și de la persoanele cu dizabilități sau persoanele care au contestat deciziile documente/informații suplimentare care nu au fost anexate la dosar sau sînt incomplete, sau completate greșit, sau conțin date eronate, dar sînt necesare în procesul de desfășurare a controlului.

Ca urmare a controlului efectuat, serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate emite în Sistemul informațional automatizat decizia privind controlul determinării gradului de dizabilitate.

Potrivit pct. 69-70 din Anexa nr. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18.04.2018, deciziile se transmit, prin Sistemul informațional automatizat, instituțiilor/autorităților responsabile pentru întreprinderea măsurilor care se impun. Un exemplar al deciziei se expediază, în termen de 3 zile, de către biroul de înregistrare și arhivare persoanei prin scrisoare recomandată, poșta electronică, portalul cetățeanului sau i se eliberează personal, la solicitarea acesteia.

În caz de dezacord cu decizia serviciului de control, aceasta poate fi contestată de către persoana vizată, în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova.

Materialele cauzei denotă că, la data de 30.07.2025, reclamantul Soboceanu Vadim a

depus în adresa Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă cerere prin care a solicitat reevaluarea și determinarea repetată a gradului de dizabilitate. (f.d. 1 din dosar administrativ)

La data de 29.08.2025, în urma examinării dosarului cetățeanului Soboceanu Vadim, Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă a emis Certificatul de încadrare în grad de dizabilitate nr. CI2538468 din 29.08.2025. Potrivit certificatului menționat, Soboceanu Vadim a fost încadrat în grad *****de dizabilitate**,** cauza dizabilității fiind stabilită ca afecțiune legată de serviciul militar sau cel special, cu stabilirea gradului de dizabilitate începând cu data de 30.07.2025, fără termen. (f.d. 48 din dosar administrativ)

La 26.09.2025, reclamantul a depus o contestație în adresa Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă prin care a solicitat modificarea cauzei din ,,afecțiune legată de serviciul militar sau cel special" în ,,afecțiune prin *****". (f.d. 53 din dosar administrativ)

Ulterior, prin Ordinul CNDDCM nr. 402 din 02.10.2025 Consiliul a efectuat modificarea în Certificatul de încadrare în grad de dizabilitate cu indicarea cauzei dizabilității - afecțiune generală prin *****. (f.d. 58-62 din dosar administrativ)

La 16.10.2025, reclamantul în mod repetat depune o cerere prin care a solicitat modificarea cauzei dizabilității, din ,,afecțiune generală" prin ,,***** în afecțiune legată de serviciul militar sau cel special" (f.d. 66 din dosar administrativ)

Prin Ordinul CNDDCM nr. 417 din 23.10.2025 Consiliul modifică cauza dizabilității – afecțiune legată de serviciul militar sau cel special. (f.d. 17)

La data de 30.10.2025, reclamantul s-a adresat din nou Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă cu o petiție, prin care a solicitat completarea deciziei nr. CI2546824 din 23.10.2025, prin includerea sintagmei „*****". (f.d. 16)

Întrucât autoritatea pârâtă nu a soluționat cererea reclamantului și nu a emis un act administrativ în termenul prevăzut de legislație, la data de 17.12.2025, reclamantul a depus prezenta acțiune în instanța de judecată. (5-9)

Instanța atestă că, potrivit art. 12 alin. (1) din Legea nr. 60/2012, determinarea dizabilității persoanelor adulte este atribuită Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurilor sale teritoriale, iar art. 16 din aceeași lege stabilește că determinarea dizabilității se realizează în funcție de gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, defecte sau traume, care determină limitări de activitate și restricții de participare. Totodată, cadrul normativ incident impune aprecierea cauzei dizabilității în raport cu deficiența funcțională de bază. În acest sens, pct. 33 din Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18.04.2018 prevede că, la stabilirea cauzei dizabilității, se indică obligatoriu și deficiența funcțională de bază stabilită pe sisteme ale corpului.

Instanța reiterează că, potrivit pct. 35 din Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18.04.2018, în cazul reducerii sau pierderii capacității de vedere, pentru persoanele încadrate în grad accentuat sau sever, precum și în cazul în care deficiența funcțională de bază este cea oculară de grad mediu, la cauza dizabilității de afecțiune generală se adaugă

mențiunea „prin *****”.

Instanța reține că, prin actele emise succesiv în privința reclamantului, autoritatea pârâtă a stabilit cauza dizabilității acestuia ca fiind „afecțiune legată de serviciul militar sau cel special”, iar anterior, prin Ordinul CNDDCM nr. 402 din 02.10.2025, aceeași autoritate a modificat cauza dizabilității, indicând „afecțiune generală prin *****”. Ulterior, prin Ordinul CNDDCM nr. 417 din 23.10.2025, cauza dizabilității a fost din nou modificată, fiind indicată „afecțiune legată de serviciul militar sau cel special”. Or, din această succesiune a actelor administrative rezultă că prezența deficienței funcționale oculare în situația reclamantului a fost deja constatată și a constituit obiect al examinării de către autoritatea competentă.

În speță, reclamantul a fost încadrat în grad *****de dizabilitate, iar din actele și circumstanțele reținute în dosar rezultă existența unei deficiențe funcționale oculare. Mai mult, această circumstanță a fost reflectată anterior chiar de către autoritatea pârâtă prin modificarea cauzei dizabilității în „afecțiune generală prin *****”.

Prin urmare, instanța constată că mențiunea privind ***** reprezintă o circumstanță relevantă pentru caracterizarea cauzei dizabilității reclamantului și urmează a fi reflectată în certificatul de încadrare în grad de dizabilitate, astfel încât actul administrativ să corespundă situației de fapt și cadrului normativ aplicabil.

Instanța apreciază că indicarea sintagmei „prin *****” concomitent cu cauza „Afecțiune legată de serviciul militar sau cel special” nu modifică în sine cauza dizabilității stabilită reclamantului, ci completează informația referitoare la deficiența funcțională de bază care a fost avută în vedere la determinarea acesteia. O asemenea completare este necesară pentru reflectarea integrală și corectă a circumstanțelor medicale relevante în actul administrativ emis de autoritatea competentă.

În aceste condiții, instanța constată că nesoluționarea favorabilă a solicitării reclamantului de completare a certificatului nu corespunde circumstanțelor stabilite și prevederilor cadrului normativ aplicabil. Totodată, prin neindicarea deficienței funcționale oculare în certificatul contestat, informația cuprinsă în actul administrativ nu reflectă în mod complet situația relevantă pentru determinarea dizabilității reclamantului.

În acest sens, instanța reține că autoritatea publică, în exercitarea competenței sale, era obligată să examineze toate circumstanțele relevante ale cauzei și să se pronunțe asupra solicitării reclamantului în limitele competenței conferite de lege. Controlul judecătoresc nu presupune substituirea autorității publice în efectuarea aprecierilor medicale de specialitate, însă presupune verificarea faptului dacă autoritatea și-a exercitat competența în conformitate cu legea, dacă a luat în considerare circumstanțele relevante și dacă a oferit o soluție motivată.

În speță, succesiunea actelor emise de autoritatea pârâtă relevă faptul că aceasta însăși a apreciat diferit, în perioade succesive, cauza dizabilității reclamantului, inclusiv prin consemnarea expresă a unei cauze legate de „*****”. În aceste circumstanțe, cererea ulterioară a reclamantului privind indicarea concretă a deficienței funcționale oculare impunea o examinare efectivă a argumentelor și a documentelor relevante, cu atât mai mult cu cât autoritatea avea competența legală exclusivă în materia determinării dizabilității.

În conformitate cu art. 225 din Codul administrativ, controlul judecătoresc al exercitării dreptului discreționar presupune verificarea, între altele, a faptului dacă autoritatea publică

și-a exercitat dreptul discreționar, dacă a luat în considerare toate faptele relevante, dacă a respectat limitele legale ale acestui drept și dacă l-a exercitat conform scopului acordat prin lege.

În speță, instanța reține că cererea reclamantului din 30.10.2025 nu a fost soluționată de către pârât în termenul prevăzut de lege, astfel încât, la momentul sesizării instanței, exista o omisiune administrativă constând în neemiterea unui act administrativ prin care autoritatea să se pronunțe asupra solicitării formulate. Faptul că autoritatea pârâtă a emis răspunsul la 15.01.2026, după sesizarea instanței de către reclamant, nu înlătură existența omisiunii administrative constatate la data introducerii acțiunii și nu poate fi reținut ca o soluționare în termen a cererii reclamantului.

Prin urmare, instanța constată că, la data adresării în instanță, pârâtul nu își executase obligația legală de a examina și soluționa în termen cererea reclamantului, ceea ce justifică constatarea omisiunii administrative și examinarea în continuare a pretențiilor formulate prin acțiunea în contencios administrativ.

Or, potrivit art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, în cazul unei acțiuni în obligare, instanța anulează actul administrativ individual de respingere a solicitării sau eventuala decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului este întemeiată.

În aceste condiții, coroborând circumstanțele de fapt reținute cu normele legale incidente, instanța ajunge la concluzia că pretenția reclamantului este întemeiată și urmează a fi admisă.

În consecință, instanța va obliga Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă să completeze certificatul de încadrare în grad de dizabilitate nr. CI2546824 din 23.10.2025, la rubrica „Cauza dizabilității”, în textul „Afecțiune legată de serviciul militar sau cel special”, cu sintagma „prin *****”.

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Se admite acțiunea în contencios administrativ.

Se obligă Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă să completeze certificatul de încadrare în grad de dizabilitate nr. CI2546824 din 23.10.2025, la rubrica- Cauza dizabilității, în textul ,,Afecțiune legată de serviciul militar sau cel special” cu sintagma ,,prin *****”.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul **Veaceslav MARTÎNENCO**